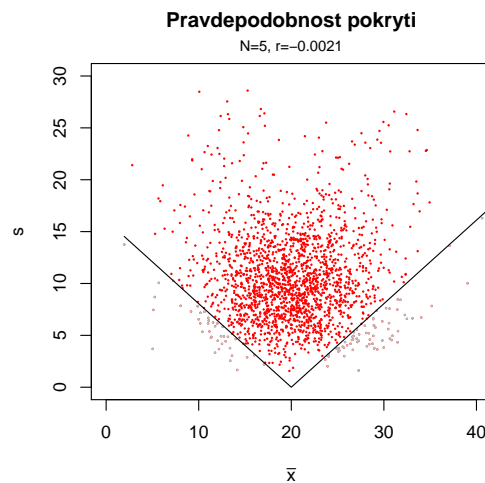
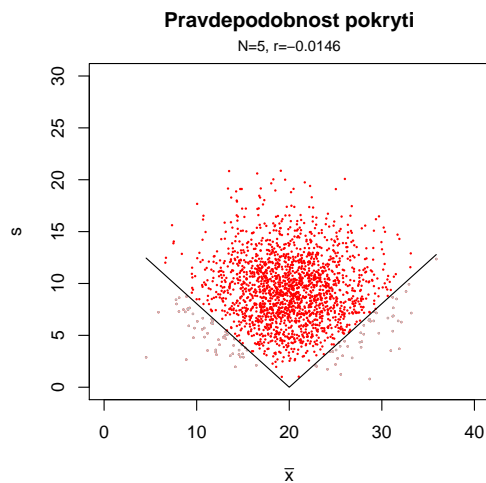


## Zadání příkladů – Statistická inference II – 2017

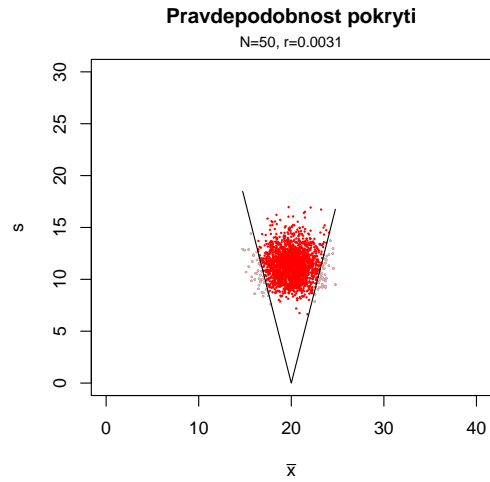
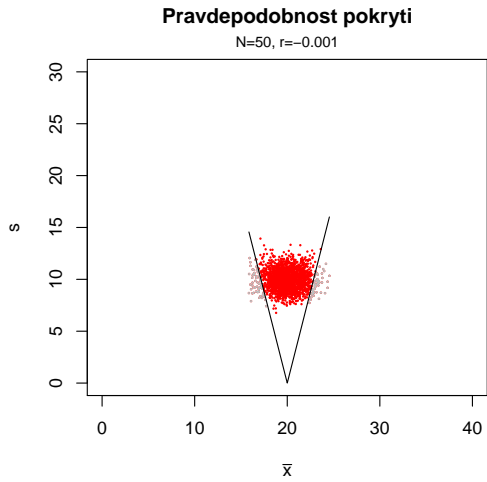
**Příklad 12. nezávislost  $\mu$  a  $\sigma^2$ ; pravděpodobnost pokrytí** Necht'  $X \sim N(\mu, \sigma^2)$ , kde  $\mu = 20$  a  $\sigma^2 = 100$ . Pomocí simulační studie vypočítejte Pearsonův korelační koeficient  $r_{\bar{x}, s}$ . Nakreslete šedou barvou rozptylový graf  $(\bar{x}_m, s_m)$ , kde  $m = 1, 2, \dots, M$ , přičemž  $M = 5000$ . Černou barvou vyznačte v grafu takové body  $(\bar{x}_m, s_m)$ , pro které platí  $t_{W,m} = \left| \frac{\bar{x}_m - \mu}{s_m} \sqrt{n} \right| < t_{n-1}(\alpha/2)$ . Dále vykreslete hranice, které jsou definovány body  $(\bar{x}_m, s_m)$ , jež splňují vztah  $t_{W,m} = t_{n-1}(\alpha/2)$ . Vypočítejte pravděpodobnost pokrytí 95% DIS pro  $\mu$  jako podíl  $\sum_m I(t_{W,m} < t_{n-1}(\alpha/2))/M$ . Zvolte (a)  $n = 5$ , (b)  $n = 50$  a (c)  $n = 100$ .

Simulaci proveďte také za předpokladu, že data pochází ze smíšeného rozdělení  $X \sim [pN(\mu, \sigma_1^2) + (1-p)N(\mu, \sigma_2^2)]$ , kde  $p = 0.9$ ,  $\mu = 20$ ,  $\sigma_1^2 = 100$  a  $\sigma_2^2 = 400$ .

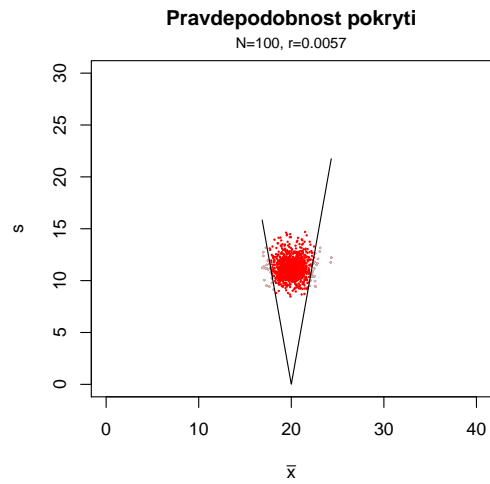
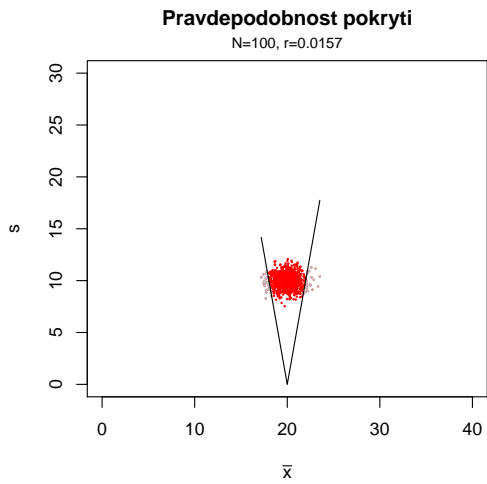
```
##                                     n
## aktualni pst.pokryti                0.9515
## nominalni pst.pokryti (spolehlivost) 0.9500
##                                     n
## aktualni pst.pokryti                0.947
## nominalni pst.pokryti (spolehlivost) 0.950
```



```
##                                     n
## aktualni pst.pokryti                0.946
## nominalni pst.pokryti (spolehlivost) 0.950
##                                     n
## aktualni pst.pokryti                0.958
## nominalni pst.pokryti (spolehlivost) 0.950
```



```
##                                     n
## aktualni pst.pokryti                0.95
## nominalni pst.pokryti (spolehlivost) 0.95
##                                     n
## aktualni pst.pokryti                0.958
## nominalni pst.pokryti (spolehlivost) 0.950
```



### Příklad 13. konvergence $\rho$ a $\xi$ k normálnímu rozdělení

1. Proveďte simulaci pseudonáhodných čísel z  $N_2(\boldsymbol{\mu}, \boldsymbol{\Sigma})$ , kde  $\mu_1 = 0$ ,  $\mu_2 = 0$ ,  $\sigma_1 = 1$ ,  $\sigma_2 = 1$ ,  $M = 10\,000$ ,  $\rho = 0.8$ .

Pro každé  $m = 1, 2, \dots, M$ , vypočítejte realizaci výběrového korelačního koeficientu  $r_m$  a Fisherovy  $Z$ -proměnné  $z_{R,m}$ . Zobrazte histogramy simulovaných  $r_m$  a  $z_{R,m}$  a superponujte je teoretickými hustotami příslušných normálních rozdělení. Vytvořte animaci zobrazující rozdělení výběrového korelačního koeficientu  $R$  a Fisherovy  $Z$  transformace pro různé rozsahy náhodného výběru  $n \in \{5, 10, \dots, 70\}$ .

2. Vytvořte animaci zobrazující rozdělení výběrového korelačního koeficientu  $R \in \{0.1, 0.2, \dots, 0.9\}$  a Fisherovy  $Z$  transformace pro tyto různé korelační koeficienty. Animace vytvořte pro (a)  $n = 5$ , (b)  $n = 10$ , (c)  $n = 100$ .

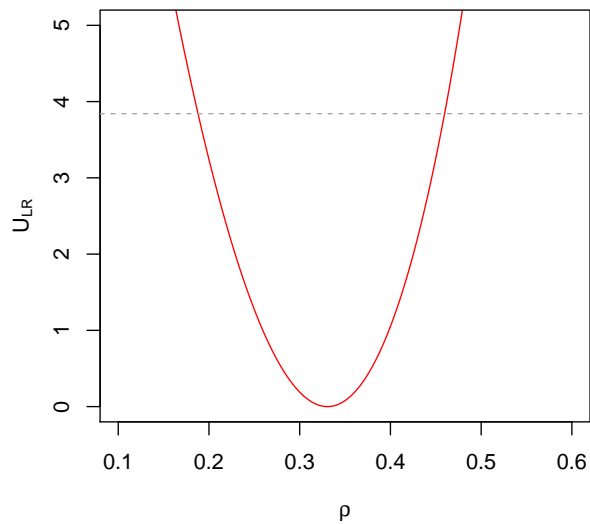


**Příklad 14. Test o korelačním koeficientu  $\rho$ :** Mějme data `one-sample-correlation-skull-mf.txt` a proměnné největší výška mozkovny `skull.pH` a morfologická výška tváře `face.H` (obě v mm) starověké egyptské mužské populace, o kterých předpokládáme, že mají dvourozměrné normální rozdělení  $N_2(\boldsymbol{\mu}, \boldsymbol{\Sigma})$ .

- Otestujte hypotézu o tom, že korelační koeficient největší výšky mozkovny a morfologické výšky tváře je rovný 0.251.
- Vypočítejte  $100 \times (1 - \alpha)\%$  empirický DIS pro korelační koeficient, kde koeficient spolehlivosti  $1 - \alpha = 0.95$ .

Použijte

- Waldovu testovací statistiku  $Z_W$ ;
- testovací statistiku poměrem věrohodnosti  $U_{LR}$ .



	test.statistika	W	kritický obor	$p$ -hodnota
Waldův přístup	1.104799	$(-\infty, -1.959964) \cup (1.959964; \infty)$	(0.1868617, 0.4605561)	0.2692467
Věrohodnostní přístup	1.241757	$\langle 3.841459; \infty$	(0.1880626, 0.4590998)	0.2651328

**Příklad 15. Rozdělení testovacích statistik  $F$ ,  $U_W$ ,  $U_S$  a  $U_{LR}$  jednovýběrového testu o rozptylu  $\sigma^2$**   
Pomocí simulační studie ověřte, že

- statistika  $F = \frac{nS_n^2}{\sigma_0^2} \sim \chi_n^2$
- statistika  $U_w = \frac{n}{2} \left( \frac{n}{F_{obs}} - 1 \right)^2 \sim \chi^2(1)$
- statistika  $U_S = \frac{n}{2} \left( \frac{F_{obs}}{n} - 1 \right)^2 \sim \chi^2(1)$
- statistika  $U_{LR} = F_{obs} - n \left( 1 + \ln \left( \frac{F_{obs}}{n} \right) \right) \sim \chi^2(1)$
- Vygenerujte  $M = 1000$  pseudonáhodných výběrů o rozsahu  $n = 5$ . Pro každý náhodný výběr vypočítejte hodnoty realizací testovacích statistik  $F$ ,  $U_W$ ,  $U_S$  a  $U_{LR}$ . Vytvořte histogramy těchto testovacích statistik a superponujte je křivkami příslušného rozdělení.
- Vytvořte animaci, pomocí které bude zřejmé, jak se s rostoucím  $n$  rozdělení testovacích statistik  $F$ ,  $U_W$ ,  $U_S$  a  $U_{LR}$  asymptoticky blíží k příslušnému rozdělení. Animaci spravte pro měnící se  $n \in \{3, 4, 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 200, 300, 400, 500, 600, 700, 800, 900, 1000\}$

### Příklad 16. Pokračování příkladu 15

- Vygenerujte  $M = 1000$  pseudonáhodných výběrů o rozsahu  $n = 5$ . Pro každý náhodný výběr stanovte hodnoty realizací testovacích statistik  $F$ ,  $U_W$ ,  $U_S$  a  $U_{LR}$ . Pomocí funkce `density()` vypočítejte jádrové odhady rozdělení testovacích statistik  $U_W$ ,  $U_S$  a  $U_{LR}$ . Tyto jádrové odhady zobrazte do jednoho grafu a barevně je odlište. Do grafu dokreslete křivku hustoty  $\chi^2$  rozdělení o jednom stupni volnosti a vertikální referenční čaru v hodnotě 0.
- Vytvořte animaci, pomocí které bude zřejmé, jak se s rostoucím  $n$  rozdělení testovacích statistik  $U_W$ ,  $U_S$  a  $U_{LR}$  asymptoticky blíží k  $\chi^2(1)$  rozdělení. Animaci spravte pro měnící se  $n \in \{3, 4, 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 200, 300, 400, 500, 600, 700, 800, 900, 1000\}$

### Příklad 17. Pravděpodobnost pokrytí – 1. část

1. Nechť  $X \sim Bin(N, p)$ , kde  $N = 30$  a  $p = 0.8$  a pravděpodobnost úspěchu  $\hat{p} = \frac{24}{30} = 0.8$ , kde  $x = 24$  a  $N = 30$ . Waldův 95% empirický DIS pro  $p$  je rovný  $(d, h) = (0.657, 0.943)$ . Vypočítejte pravděpodobnost pokrytí tohoto intervalu.

*Poznámka:* Pravděpodobnost pokrytí Waldova 95% DIS pro  $p$  vypočítáme následovně:

$$\Pr(\text{pokrytí}) = \sum_j \Pr(X = Np_j : p \in \text{Waldovu 95\% DIS pro } p_j),$$

kde  $p_j \in \mathcal{M}_J = \{\frac{1}{30}, \frac{2}{30}, \dots, 1 - \frac{1}{30}\}$ , t.j. jde o součet takových funkčních hodnot pravděpodobnostní funkce v bodech  $Np_j$ , kde  $p \in$  Waldovu 95% DIS pro  $p_j$ . Výsledky uspořádejte do tabulky, jejíž sloupce budou  $x_j$ ,  $p_j$ ,  $d_j$  (dolní hranice Waldova 95% DIS pro  $p_j$ ),  $h_j$  (horní hranice Waldova 95% DIS pro  $p_j$ ),  $\Pr(\text{pokrytí})$  a *pokrytí* (indikace toho, zda  $p$  náleží nebo nenáleží do Waldova 95% DIS pro  $p_j$ ).

2. Celý postup opakujte tentokrát pro parametr  $p = 0.79$ . Pozorujte, jak se změnila pravděpodobnost pokrytí.

1	xj	pj	dj	hj	P(pokryti)	pokryti
2	0	0	0	0	0	0
3	1	0.0333	-0.0309	0.0976	0	0
4	2	0.0667	-0.0226	0.1559	0	0
5	3	0.1	-0.0074	0.2074	0	0
6	4	0.1333	0.0117	0.255	0	0
7	5	0.1667	0.0333	0.3	0	0
8	6	0.2	0.0569	0.3431	0	0
9	7	0.2333	0.082	0.3847	0	0
10	8	0.2667	0.1084	0.4249	0	0
11	9	0.3	0.136	0.464	0	0
12	10	0.3333	0.1646	0.502	0	0
13	11	0.3667	0.1942	0.5391	0	0
14	12	0.4	0.2247	0.5753	0	0
15	13	0.4333	0.256	0.6107	0	0
16	14	0.4667	0.2881	0.6452	0	0
17	15	0.5	0.3211	0.6789	2e-04	0
18	16	0.5333	0.3548	0.7119	7e-04	0
19	17	0.5667	0.3893	0.744	0.0022	0
20	18	0.6	0.4247	0.7753	0.0064	0
21	19	0.6333	0.4609	0.8058	0.0161	1
22	20	0.6667	0.498	0.8354	0.0355	1
23	21	0.7	0.536	0.864	0.0676	1
24	22	0.7333	0.5751	0.8916	0.1106	1
25	23	0.7667	0.6153	0.918	0.1538	1
26	24	0.8	0.6569	0.9431	0.1795	1
27	25	0.8333	0.7	0.9667	0.1723	1
28	26	0.8667	0.745	0.9883	0.1325	1
29	27	0.9	0.7926	1.0074	0.0785	1
30	28	0.9333	0.8441	1.0226	0.0337	0
31	29	0.9667	0.9024	1.0309	0.0093	0
32	30	1	1	1	0.0012	0

Tabulka 1: Contingency table of absolute frequencies – Womac



	p=0.8	p=0.79
pst.pokrytí	0.9463	0.8876

Tabulka 2: Contingency table of absolute frequencies – Womac

**Příklad 18. Pravděpodobnost pokrytí – 2. část** Nechť  $X_i \sim \text{Bin}(N, p_i)$ . Vypočítejte pravděpodobnosti pokrytí

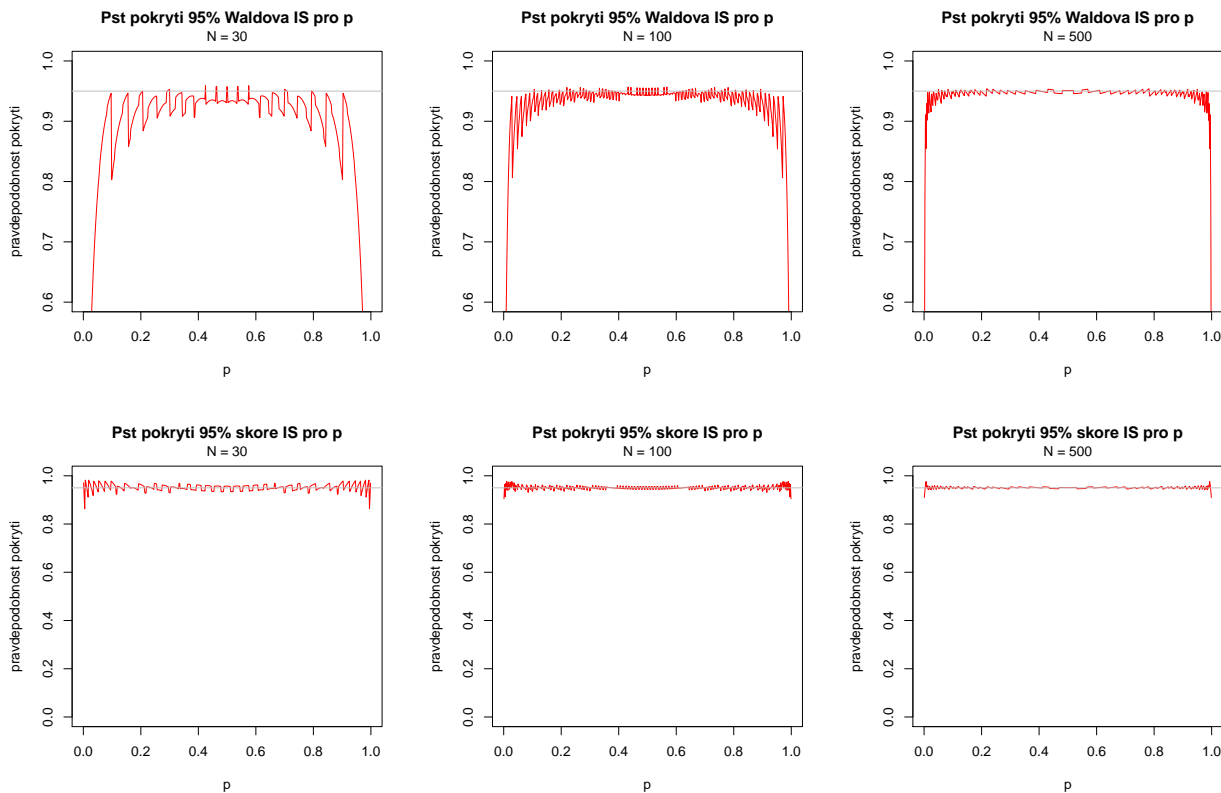
1. Waldova 95 % DIS,
2. skóre 95 % DIS,
3. věrohodnostního 95 % DIS

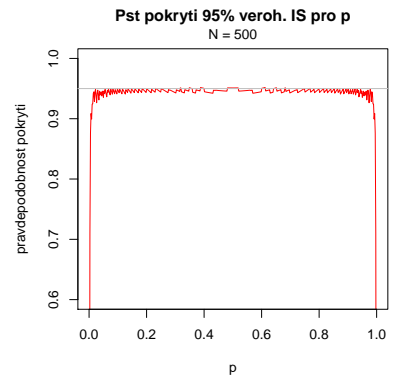
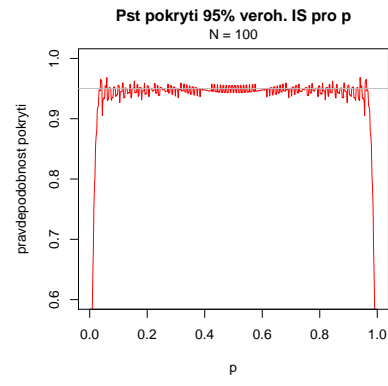
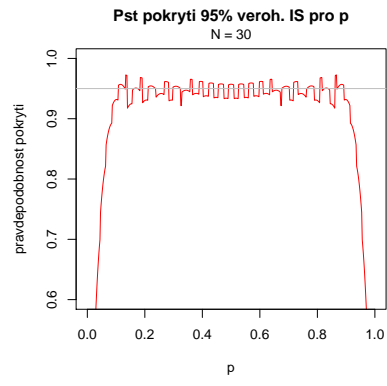
pro každé  $p_i$ , kde  $p_i$  náležící množině  $\mathcal{M}_I = \langle \frac{1}{N}, 1 - \frac{1}{N} \rangle$  jsou ekvidistantně vzdálené hodnoty ležící mezi  $\frac{1}{N}$  a  $1 - \frac{1}{N}$  a jejich počet je  $M = 1000$ . Nakreslete obrázek, kde na ose  $x$  budou  $p_i$  a na ose  $y$  bude pravděpodobnost pokrytí  $\text{Pr}_i(\text{pokrytí})$ . Zvolte (a)  $N = 30$ , (b)  $N = 100$  a (c)  $N = 1000$ .

*Poznámka:* Pravděpodobnosti pokrytí 95 % DIS pro  $p_i$  vypočítáme následovně

$$\text{Pr}_i(\text{pokrytí}) = \sum_j \Pr(X = Np_j : p_i \in 95\% \text{ DIS pro } p_j),$$

kde  $p_j \in \mathcal{M}_J = \{\frac{1}{N}, \frac{2}{N}, \dots, 1 - \frac{1}{N}\}$ , t.j. jde o součet takových funkčních hodnot pravděpodobnostní funkce v bodech  $Np_j$ , kde  $p_i \in 95\% \text{ DIS pro } p_j$ . Pro ty DIS, které mají pro  $p = 0$  a  $p = 1$  nenulovou šířku, můžeme použít  $\mathcal{M}_I = \langle \frac{0}{N}, \frac{N}{N} \rangle$





**Příklad 19. Monotónní poměr věrohodnosti** Testujeme  $H_0 : \theta \in \Theta_0$  oproti  $H_1 : \theta \in \Theta_1$  testem  $\mathcal{T}$  na (nominální) hladině významnosti  $\alpha$ . Nechť pro  $\theta_1 \in \Theta$  a  $\theta_2 \in \Theta$  platí  $\theta_1 < \theta_2$ . Pokud poměr věrohodností  $L(\theta_2|\mathbf{x})/L(\theta_1|\mathbf{x})$  je rostoucí funkcí  $T(\mathbf{X})$ , potom  $\mathcal{T}$  je rovnoměrně nejsilnější test  $\mathcal{T} = \mathcal{T}_{UMP}$ .

**Příklad 20. Monotónní poměr věrohodnosti; binomické rozdělení** Nechť  $X \sim Bin(N, p)$ , kde  $\theta = p$ . Funkce věrohodnosti je definovaná jako

$$L(\theta|x) = p^x(1-p)^{N-x}, \quad (1)$$

kde  $x = \sum_{i=1}^N x_i$ .

1. Ukažte, že pro nějaké dvě hodnoty  $p_1, p_2, 0 < p_1 < p_2 < 1$  je monotónní poměr věrohodnosti  $L(p_2|\mathbf{x})/L(p_1|\mathbf{x})$  rostoucí funkcí statistiky  $T(\mathbf{X}) = X = \sum_{i=1}^N X_i$ . Zvolte  $N = 20, p_1 = 0.4, p_2 = 0.5$ .
2. vytvořte animaci zobrazující, že monotónní poměr věrohodnosti  $L(p_2, \mathbf{x})/L(p_1|\mathbf{x})$  je rostoucí funkcí statistiky  $T(\mathbf{X}) = X = \sum_{i=1}^N X_i$  pro pevně zvolené  $N = 20, p_2 = 0.5, p_1 \in \{0.49, 0.48, \dots, 0.02, 0.01\}$ .